

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมและกิจกรรมการกระจำค่านิยมที่มีต่อพฤติกรรม
เสี่ยงต่อการมีปัญหานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนดาราสมุทร อำเภอสัตหิรา จังหวัดชลบุรี

ศิริรัตน์ เวียงพระปรก

30 ก.ค. 2546

TH 0007296

167081

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

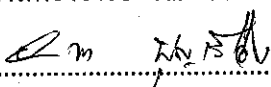
พฤษภาคม 2546

ISBN 974-9603-34-6

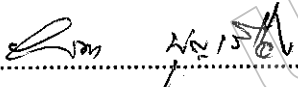
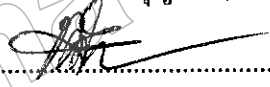
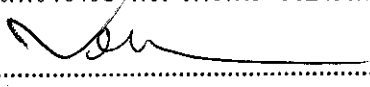
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ วิถี ชิดเชิดวงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด บุญเรือง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิถี ชิดเชิดวงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ประเสริฐ สมพงษ์ธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)
วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีภาคปลาย ปีการศึกษา 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ วิมล ชิตเชิดวงศ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ผกา บุญเรือง กรรมการที่ปรึกษาและกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งทุกท่านได้กรุณาให้ความช่วยเหลือด้วยความเอาใจใส่ และให้คำแนะนำในการดำเนินการวิจัยตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบพระคุณอาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความรู้ ช่วยเหลือสนับสนุน ให้กำลังใจและให้คำแนะนำที่ดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านประกอบด้วย ผศ.ดร.สมคิด บุญเรือง รศ.นันทิกา เข้มสรวล ดร.วีระ พังรักษ์ ที่กรุณาให้ความรู้ ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้คุณภาพยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียน โรงเรียนเมธีอิมมาคุเลตคอนแวนต์ และโรงเรียนคาราสุมุท จ.ชลบุรี ตลอดจนคณะครูและนักเรียนในโรงเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

สุดท้ายขอขอบพระคุณบาทหลวงยอด เสนารักษ์ และบาทหลวงเสกสรร สุวิชากร ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อขอขอบคุณพี่ ๆ หลาน ๆ และเพื่อน ๆ อาจารย์ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจ รวมทั้งขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคาราสุมุททุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อบุญเลิศ และคุณแม่บุญสืบ เวียงพระปรก ตลอดจนครูอาจารย์ ทุกท่านที่มีส่วนในการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

ศิริรัตน์ เวียงพระปรก

44911489 : สาขาวิชา : จิตวิทยาการแนะแนว; กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)

คำสำคัญ : การใช้ทักษะทางสังคมและกิจกรรมการกระจำนัย / พฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญา

ศิริรัตน์ เวียงพระปรก : ผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมและกิจกรรมการกระจำนัยที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคาราสุมทร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี (THE EFFECTIVENESS OF THE SOCIAL SKILLS PRACTICE PROGRAM AND THE VALUE CLARIFICATION ACTIVITIES ON PROBLEM-TENDENTIOUS BEHAVIORS OF MATTHAYOMSUKSA II STUDENTS AT DARASMUTR SCHOOL IN SRIRACHA DISTRICT OF CHONBURI PROVINCE) อาจารย์ที่ปรึกษา: วิณี ชิดเชิดวงศ์, กศ.ม., ผกา บุญเรือง, กศ.ม., 189 หน้า. ISBN 974-9603-34-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมและกิจกรรมการกระจำนัยที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคาราสุมทร อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2545 ที่มีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญาโดยวัดจากแบบประเมินตนเอง เอส ดี คิว (SDQ) แล้วสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) แบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม กลุ่มที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำนัย และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (two-way ANOVA : repeated measures) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีแบบนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Procedure)

ผลการวิจัยพบว่า

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม กิจกรรมการกระจำนัย และกลุ่มควบคุม มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีปัญา ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีปัญา ในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลต่ำกว่าในระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. นักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำนัย มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีปัญา ในระยะหลังการทดลองและในระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการกระจำนัย มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีปัญา ในระยะหลังการทดลองกับระยะติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

44911489 : MAJOR : GUIDANCE PSYCHOLOGY; M.Ed. (GUIDANCE PSYCHOLOGY)

KEYWORD : SOCIAL SKILLS AND VALUE CLARIFICATION / RISK TO PROBLEM

SIRIRAT VIENGPRAPROK : THE EFFECTIVENESS OF THE SOCIAL SKILLS PRACTICE PROGRAM AND THE VALUE CLARIFICATION ACTIVITIES ON PROBLEM-TENDENTIOUS BEHAVIORS OF MATTHAYOMSUKSA II STUDENTS AT DARASMUTR SCHOOL IN SRIRACHA DISTRICT OF CHONBURI PROVINCE. THESIS ADVISORS : VINEE CHITCHUTVONG, M.Ed., PHAKA BOONRUANG, M.Ed., 189 P. ISBN 974-9603-34-6

This research attempted to find out the effectiveness of the social skills practice program and the value clarification activities on the problem-tendentious behaviors of matthayomsuksa II students in 2002 academic year at Darasmutr school in Sriracha district of Chunburi province. The subjects of this study were firstly selected by the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ), and then the simple random sampling was used to group them into three separate groups of six students. The first group was introduced to the social skills practice program, the second group was exposed to the value clarification activities and the third group was used as the controlled subjects. The data collection process was divided into three steps : the pre-experimental, the post-experimental and the follow-up stages. Then, the two-way analysis of variance with repeated measures and the Mewman-Keuls Procedure were employed to analyze the data.

The research revealed that there was a statistical significant difference at a .05 level between the methods applied and the duration of the experiment. The students in the experimental groups had better scores in the post and follow-up test than the pretest, and also had better scores than the controlled group with the significance level at .05

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีปัญหา.....	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะทางสังคม.....	14
เอกสารที่เกี่ยวกับค่านิยม.....	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระจ่างค่านิยม.....	38
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	50
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	50

บทที่

หน้า

การดำเนินการทดลอง.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	70
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	71
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
อภิปรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก.....	89
ภาคผนวก ข.....	96
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	189

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงแบบแผนการทดลอง.....	53
2	คะแนนพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหานักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการกระจำงำนนิยมน และนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	57
3	คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงในระยะต่าง ๆ ของนักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม นักเรียนกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมการกระจำงำนนิยมน และนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	58
4	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาระหว่างการทดลองกับระยะของการทดลอง.....	61
5	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง.....	63
6	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะหลังการทดลอง.....	63
7	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหานอกเป็นรายคู่ของนักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการกระจำงำนนิยมน และนักเรียนกลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองด้วยวิธีทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์.....	64
8	ผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระยะติดตามผล.....	65
9	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหานอกเป็นรายคู่ของ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการกระจำงำนนิยมน และนักเรียนกลุ่มควบคุม ในระยะติดตามผลด้วยวิธีทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์.....	66
10	ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม.....	66
11	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหานักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม ระหว่างระยะเวลาเป็นรายคู่ด้วยวิธีทดสอบแบบนิวแมน-คูลส์.....	67

12	ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมการกระจำค่านิยม.....	68
13	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาคอกเป็นรายคู่ในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการกระจำค่านิยมระหว่างระยะเวลาเป็นรายคู่ด้วยวิธีแบบนิวแมน-คูลส์.....	68
14	ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่ม ของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	69

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 1 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการมีปัญหา ของนักเรียน
กลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การกระจำคำนิยาม และนักเรียนกลุ่มควบคุม..... 59
- 2 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงต่อการมีปัญหาในระยะต่าง ๆ
ของการทดลอง ในนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคมนักเรียนกลุ่ม
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการกระจำคำนิยาม และนักเรียนกลุ่มควบคุม..... 60
- 3 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเสี่ยงต่อ
การมีปัญหาระหว่าง นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคม นักเรียน
กลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการกระจำคำนิยาม และนักเรียนกลุ่มควบคุม
กับระยะต่าง ๆ ของการทดลอง..... 62